

Consell Ciutadà per la Sostenibilitat

GRUP DE TREBALL DE RECURSOS HÍDRICS ALTERNATIUS A L'AIGUA POTABLE

Acta de la sessió del 30 de maig de 2024

Sessió participativa de treball del Grup de Treball de recursos Hídrics Alternatius a l'Aigua Potable en format telemàtic, el dia 30 de maig de 2024 de 17h a 19h.

Assistència: 16 persones.

S'excusen:

- Arda Gestió i Estudis Ambientals.
- PIMEC – Micro, petita i mitjana empresa de Catalunya.
- UGT – Unió General de Treballadors.

Assisteixen membres de les següents organitzacions:

Organització	
ATTA Permacultura	GIXSU – Grup d'Interès per la Sostenibilitat Urbana
BCASA – Barcelona Cicle de l'Aigua S.A.	Huertos in the Sky
CNAB – Club Natació Atlètic Barceloneta	Leitat managing technologies
Consell de Ciutat (Anna Balletbò)	Posidonia Green Project
Consell Municipal del Poble Gitano de Barcelona	Societat Orgànica
Depana, lliga per la defensa del patrimoni natural	Stenco
Enginyeria sense Fronteres	TMB – Transports Metropolitans de Barcelona
Fundació Claror	UPC – Universitat Politècnica de Catalunya

Suport a la Secretaria del Consell:

Secretaria Barcelona + Sostenible

ORDE DEL DIA

1. Breu resum de resultats i acords de la sessió del Grup del 2 de maig

2. Intervenció d' Enginyeria sense Fronteres a càrrec de Dante Maschio

- Presentació
- Torn de preguntes

3. Aportacions a l'esquema de continguts del futur dictamen del Grup de Treball.

Consell Ciutadà per la Sostenibilitat

- Resum sobre el procés d'aprovació i recorregut d'un dictamen de Grup de Treball
- Esquema de possibles continguts del dictamen (recollint la pluja d'idees de la primera sessió del Grup)
- Aportacions

4. Valoració de la visita al centre de control de BCASA i als sistemes de drenatge urbà (SUDS).

5. Conclusions, acords i propers passos. Plantejament de la tercera sessió del Grup.

TEMES TRACTATS I ACORDS PRESOS

1. Breu resum de resultats i acords de la sessió del Grup del 2 de maig

Es dona la benvinguda als i les assistents a la sessió.

Resum de l'acta de la sessió anterior:

- Presentació del Grup i els seus objectius
- Presentació a càrrec de BCASA i torn de preguntes
- Dinàmica de pluja d'idees:
 - Qüestions a tractar
 - Resultats que es volen obtenir (productes normatius, informatius...)
 - Necessitats
 - Altres qüestions
- Resum dels acords anteriors i tancament

Acords de la sessió anterior:

- El producte serà un dictamen i aquest recollirà els acords del Grup.
- L'estructura o sumari del dictamen i continguts proposats es treballaran a la propera sessió.
- Aportar i treballar continguts entre sessió i sessió utilitzant el drive.
- Intervenció a la propera sessió: Enginyeria sense Fronteres.
- Es mantindrà el format telemàtic i la durada de dues hores.

(Es comenta que poden consultar l'acta a l'espai del grup al [Decidim](#))

2. Intervenció d'Enginyeria sense Fronteres a càrrec de Dante Maschio.

- Presentació sobre comunitats hídriques a la ciutat, l'ordenança d'aigües grises i el dictamen elaborat per ESF. S'havia informat prèviament a les entitats que el dimarts 28 de maig a l'Ateneu barcelonès, ESF feia la presentació del seu informe tècnic respecte recursos hídrics alternatius a la ciutat per a elabora un dictamen.

La documentació utilitzada es pot consultar al Decidim: enllaç

- Les persones participants agraeixen la presentació i s'inicia el torn de preguntes:

GIXSU. Sorpren que a l'ordenança no s'obligui als edificis a recollir i aprofitar les aigües com es fa amb l'energia solar. No es recull la recollida d'aigua i deixa fora hospitals, poliesportius, escoles, promocions de 16 habitatges o més...

És possible que durant la presentació s'hagi dit que l'ordenança inclouria les aigües pluvials? Es pot demanar que sigui una ordenança més exigent?

Consell Ciutadà per la Sostenibilitat

ESF. Apunta a que finalment es parli de més recursos hídrics a més de les aigües grises, però són percepcions, no una certesa. Des d'ESF estem treballant per fer el recull de les propostes respecte de l'ordenança.

Posidònia. A ran de l'anàlisi econòmica i comparativa amb altres legislacions, heu analitzat o pensat la possibilitat d'aplicar una fiscalitat verda? Això permetria aportar més diners per mantenir la infraestructura necessària per a aprofitar els recursos hídrics. I, a més, seria una resposta alineada amb les directives europees. Es podria posar al dictamen?

ESF. Hem mirat la normativa vigent per crear estratègies de cofinançament però no hem entrat a refer els cànons. Per aplicar el principi de qui més contamina més paga, tenim uns cànons progressius que penalitzarien els grans consums. Però la factura no és proporcional al consum d'aigua, perquè la factura mínima amb les taxes ja és alta i per tant perjudica el primer tram. Potser quan plantejem revisions tarifàries cal repensar el primer tram, que sigui quasi gratuït, per incentivar l'estalvi. I llavors, pensar com premiar el consum baix. També s'ha de pensar com premiar les estratègies d'aprofitament de grises i pluvials (per exemple: bonificació de la taxa de clavegueram). Seria interessant que el dictamen ho investigui.

CNAB. Què són els Consells de Conques? També m'ha semblat interpretar que hi ha alguna incoherència en les normatives pel que fa als usos de l'aigua regenerada (quan apel·les a les normatives entenc que parles de les normatives estatals).

ESF. No hem trobat incoherències, sinó que animem de buscar-ne, si n'hi ha. Per contra, hem identificat algun avenç, per exemple que el codi d'edificació obligui els municipis a desenvolupar mesures en aquest sentit.

Els Consells de Conques són una eina de governança que l'ACA va desenvolupar i si es desenvolupessin més serien el millor lloc on fer demanades i anàlisis.

ATTA Permacultura. Respecte de les tecnologies de tractament d'aigües grises, vosaltres que esteu arreu del món, heu detectat si hi ha una tendència a usar sistemes basats en la natura a altres indrets? I més barats? Seria convenient apoderar la gent i ensenyar que hi ha solucions econòmiques i a l'abast per fer-ho.

ESF. L'experiència q tenim al sud global és que la normativa és més laxa o no hi ha una administració que vetlli pel seu compliment. Poden implantar sistemes que aquí la normativa de qualitat no permetria. Hi ha comunitats que ho fan, i o bé els seus cossos s'ha adaptat, o bé funcionen molt bé aquests sistemes. El mercat podria adaptar les seves ofertes a això i seria molt interessant fer pilots amb les Nature Based Solutions.

Societat Orgànica. La normativa marca uns estàndards mínims de consum energètic però deixa la porta oberta a que edificis que tinguin baix consum puguin aplicar solucions bioclimàtiques. Està molt bé que la base de l'ordenança sigui molt robusta. Aplicar el mateix en el cas de l'ordenança d'aigües grises deixaria la porta oberta a solucions que no són obligatòries per normativa però hi poden caber com a tècniques. O s'hauria de lluitar per una altra via que no fos l'ordenança?

ESF. L'ordenança obliga a la nova construcció i limita a edificis amb 16 habitatges o més i un consum concret. Es pot anar a més. Qui vulgui desenvolupar un sistema ho pot fer. El repte de l'ordenança és que no només inclogui les grans rehabilitacions.

GIXSU. Cal tenir en compte que una gran rehabilitació és aquella que afecta tot l'edifici i no només a una planta.

3. Aportacions a l'esquema de continguts del futur dictamen del Grup de Treball.

Consell Ciutadà per la Sostenibilitat

- Resum sobre el procés d'aprovació i recorregut d'un dictamen de Grup de Treball

La secretària del Consell Marta Cuixart, amb suport d'un diagrama, explica el procés per aprovar un dictamen dins d'un consell de participació com és el cas del Consell Ciutadà per la Sostenibilitat: s'aprova al Grup de Treball, s'exposa i se sotmet a aprovació del Plenari del Consell i un cop aprovat ja queda traslladat a l'Ajuntament per via de la Presidència del Consell. També explica les oportunitats de traslladar-lo al Consell de Ciutat, que està implicat en aquest Grup de Treball de Recursos Hídrics Alternatius, i que a través del Consell de Ciutat es pot presentar al Plenari Municipal. També s'especifica que els acords del Consell tenen caràcter de recomanació a l'Ajuntament. L'Ajuntament està obligat a fer un retorn i el Consell en pot fer seguiment.

(Es pot veure el recorregut complet a la presentació utilitzada a la sessió, penjada al Decidim, enllaç)

- Es presenta l'esquema de possibles continguts del dictamen (recollint la pluja d'idees de la primera sessió del Grup)
- S'amplia el quadre amb noves aportacions:

AJUNTAMENT							ALTRES AGENTS
Canvis normatius							
Aigües regenerades	Aigües grises	Aigües pluvials	Aigua de mar	Aigües freàtiques	Qüestió sanitària	Altres	
Veure les normatives que impedeixen la recirculació de l'aigua a les piscines. (aigua de la piscina i la possibilitat de la procedent de la de les dutxes) Aprovar la recollida d'aigües filtrades per piscines. Identificar legislacions europees o d'altres països més avançades que l'espanyola/cat alana en matèria d'ús d'aigua regenerada en tots els àmbits. Piscines naturals tenen normativa pròpia? La gent se'n fa.	Incrementar per normativa el nivell d'eficiència dels edificis en tots els edificis. Afegir la recollida d'aigües dels lavabos a l'ordenança d'aprofitament de recursos hídrics. Incloure la reutilització de l'aigua de rentadora (com a arreu d'Europa). Baixar a 8 vivendes i incrementar l'abast de l'ordenança. Fer-ho obligatori en els edificis nous. Tots els edificis g generin grises i puguin	Aplicar la recollida de pluvials per l'aigua de piscina. Horts urbans. No poden usar l'aigua de pluja dels edificis del voltant. Els baixants van a la claveguera. Afegir la recollida de pluvials i les cobertes d'aljub a l'ordenança d'aprofitament dels recursos hídrics. Facilitar l'aprofitament de les pluvials en aquestes espais d'horts i verds. Sempre que sigui possible.		Plànol informatiu dels punts de freàtica i que sigui vinculat a les obres (Ajuntament). (les instal·lacions d'aigua són crítiques i no es pot donar tota la informació) Tornar a valorar la potabilitat de la freàtica per aigua de boca. O bé fer-ho regularment. (ús municipal+normatives de no eliminar la pols en suspensió de les aigües, requeriments supramunicipals)) Les aigües subterrànies tenen molts elements q no	Que les solucions s'adaptin als paràmetres de qualitat de l'aigua del RD 742/2013. Edificis de diverses vivendes, el risc sanitari és diferent. Hi ha tecnologies ja implantades que permeten retenir virus i bacteris. (Membranes semipermeables). Identificar si hi ha barreres legislatives respecte de les solucions tecnològiques. Que s'inclouguin les tecnologies biomecàniques a part de les físiques. Donar exemple d'eina legislativa o suggerir un estudi de les diverses tecnologies i les barreres que existeixen. Anar més enllà en la normativa sanitària (distingir usos, mirar altres indrets).	Més control en alguns sectors, per exemple l'hoteler. Incloure a la normativa el canvi d'ús dels edificis. Incrementar la reutilització en el sector industrial No utilitzar aigua potable a les cisternes dels edificis. Promoure el verd com a recurs hídric. Restauració dels cicles de l'aigua Avaluació i seguiment. Estudi de l'impacte, sobretot en el cas dels grans consumidors d'aigua a través d'indicadors (Transversal). Mirar quines modificacions s'han de fer del Pla de sequera. Normativa europea: depuradores i sobreeximents. Tot l'estalvi de recollida amunt i en edificis s'hauria de bonificar. Cuidar les aigües de proximitat per poder fer un 's, per exemple, de les subterrànies Recuperació d l'aigua subt i de llera dels rius.	Posar sobre la taula el paper de l'ACA. Formar part de les propostes sobre conques. Generar un espai d'interlocució amb altres agents. Els horts estan fent plans propis de sequera i s'enviaran a ACA, Ajuntament i Generalitat entre altres.

Consell Ciutadà per la Sostenibilitat

Compte amb la regeneració d'aigües fecals.	reutilitzar haurien d'estar obligats.			les fan potables.		Espais de refugis que es mantinguin i que espais d'horts, escoles i verd que quedin protegits en moments d'emergència.	
Poder aplicar tecnologia avançada que ja hi ha a altres mercats (aigua regenerada grisa piscines).	Si no es fa tota la instal·lació de grises, que es deixi la <u>pre</u> instal·lació feta ja que facilita la rehabilitació hídrica. (Mirar si és viable realment)						
Aigües grises en piscines: que les dutxes (risc sanitari i tecnologia necessària) subministrin piscina. (Descentralitzar i distingir sistema centralitzat de descentralitzat per ser més eficients).	Impuls de la modificació del codi d'edificació. (Ajuntament)						
	Fomentar l'eficiència i estalvi de les llars (un altre apartat o bé incloure al dictamen incloure un capítol d'optimització)						
	Edificis nous però tb rehabilitacions (incentius)						
Línies d'acció							
Informació	Models BP	Reconeixement	Incentius	Qüestions tècniques	Comunitat		

Informar sobre mètodes per regenerar aigua in situ als edificis.	Identificar BP d'arreu en quant a <u>recircularitat</u> de l'aigua de les piscines.	Reconeixement del que ja es fa actualment.	Incentivar horts urbans.	Regenerar aigües als edificis in situ.	Intercomunicar comunitats que <u>aprofitin</u> aigües grises i pluvials.	
Informació sobre l'increment de l'estalvi d'aigua.	Recollir i reunir BP que es puguin implementar a la ciutat.		Fiscalitat verda.	Incrementar l'eficiència en petita rehabilitació.		
Difondre les solucions aportades al grup.			Promocionar incentius per portar a terme reutilització d'aigües als edificis.	Implementar jardins de pluja.		
Informació sobre tenir cura de l'aigua en origen.	Catàleg de BP sobretot per grans consumidors		Ajudes a les comunitats que vulguin aprofitar l'aigua.	Mantenir els horts tot i les restriccions.		
Difondre prototips (com les <u>biojardineres</u>)	BP per cuidar l'aigua en origen.		Bonificacions per <u>cofinanciar</u> la rehabilitació.	Aprofitar els pàrquings dels edificis per a recircular l'aigua.		
Difondre alternatives als detergents químics.	BP en edificis.		Taxa de clavegueram	Districtes: doble xarxa d'aigua (grises i regenerada).		
Catàleg de recursos per horts comunitaris i escolars amb implicació de l'Ajuntament.			Monetitzar no omplir el circuit i sobreeximents	Promoure llacunes als horts.		
Informació per mantenir la qualitat de l'aigua.				Sembra de núvols.		
				Solucions basades en la natura.		

La taula es troba al Drive de treball del Grup i es pot completar entre sessions:
https://docs.google.com/document/d/1G3TPXbxKojrF_bs7nnlhmYVQU_ozqSL/edit

Intervencions al xat durant la dinàmica:

- Es comenta que seria interessant parlar amb AGBAR i es respon que ja se'ls va convidar però que es pot tornar a fer.

Consell Ciutadà per la Sostenibilitat

- Pel que fa a la primera reunió del grup de treball, val a dir que a la darrera sessió del Consell de Ciutat a la que ens van convidar a presentar-nos com a consell sectorial de sostenibilitat, la Comissió Permanent del Consell de Ciutat es va mostrar molt interessada en aquest Grup de Treball de Recursos Hídrics del Consell de Sostenibilitat i ens van oferir per facilitar el recorregut fins arribar al Plenari de l'Ajuntament.
- Es pregunta què són models de BP i es respon que BP vol dir bones pràctiques.
- Es pregunta si el RD 742/2013 no imposa només uns criteris de qualitat sinó que limita també d'on pot provenir l'aigua. Es respon que diu que ha de ser potable, el dubte es si tècnicament es pot arribar a aquesta qualitat. Potser amb un control del risc sanitari es podria obrir una finestra. S'apunta que a l'annex IV diu que pot ser també aigua de mar i de xarxa no pública.
- Es planteja que les propostes finals del Grup han de tenir coherència i solvència des del punt de vista legal, i aportar dades tècniques i concretes perquè el dictamen prosperi.
- BCASA facilita informació de les instal·lacions de la xarxa freàtica municipal. Es troben accessibles en la plataforma d'informació de serveis, que funciona sota registre. Les instal·lacions d'aigua i sanejament són instal·lacions crítiques i només s'informa per als projectes que es requereix.
- Els usos de la xarxa d'aigua subterrània municipal són només per a usos municipals, només poden utilitzar-se en usos municipals. Obres privades no ho podrien utilitzar.
- Es recorda també que en situacions de sequera, com ara que estem en Excepcionalitat, està prohibit utilitzar l'aigua per eliminar la pols en suspensió.
- En relació a la qualitat, es disposa d'àmplia informació sobre la qualitat de les aigües subterrànies i en la major part dels casos no són aigües directament aptes per al consum humà. aquestes facilita un enllaç on trobar tota la informació que recopila l'ACA, organisme responsable de reportar la qualitat de les conques internes de Catalunya sobre el compliment de la DMA.

4. Valoració de la visita al centre de control de BCASA i als sistemes de drenatge urbà (SUDS).

Es valora positivament la visita. Algunes persones que no van poder assistir-hi pregunten quins mitjans de transport arriben al centre de control de BCASA, per poder fer una visita alguna altre dia. S'informa que hi ha transport públic.

Es comenta possibles la possibilitat de fer més visites durant el darrer trimestre de l'any.

5. Conclusions, acords i propers passos. Plantejament de la tercera sessió del Grup.

Es valora no fer més presentacions de veus expertes de cara a la propera sessió i treballar més sobre el document, inclús portar-lo treballat prèviament a través del Drive. Tot i que no es descarta convidar algú de perfil més tècnic més endavant (per exemple, algú de Sant Cugat).

Consell Ciutadà per la Sostenibilitat

S'apunta que durant la dinàmica s'ha parlat més de l'aigua regenerada per les piscines, les grises i les pluvials i que potser cal fixar-se en aquestes.

S'obre el debat sobre la possibilitat de fer sessions presencials o híbrides per facilitar el treball en grup.

Es detecta que cal més informació sobre les exigències sanitàries. En aquets sentit s'obre la possibilitat d'incorporar algú de perfil científic que pugui tractar aquest tema.

Acords de cara la propera sessió:

- Treballar en comissions temàtiques: aigües regenerades, aigües grises, aigües pluvials, altres (aigua de mar, freàtiques).
- Cada grup decidirà si la sessió de treball en comissió la farà presencial, telemàtica o híbrida.
- Posteriorment es farà una sessió per fer una posada en comú.
- Es proposa com a dates després del dia 24 de juny.
- Des de la Secretaria es farà proposta de continguts i dinàmica de treball en base als presents acords.

Documents i enllaços aportats:

- Ús d'aigua de mar en horts: <http://www.aquamaris.org/riego-con-agua-de-mar/>
- Vídeo de la jornada tècnica d'ESF de dimarts 28 de maig: <https://www.youtube.com/watch?v=PcyTx3mm-VE>
- Enllaç del procés participatiu per la tramitació de l'ordenança dels sistemes d'aprofitament d'aigües grises <https://www.decidim.barcelona/processes/aiguesgrises>
- Informació de les instal·lacions de la xarxa freàtica municipal: Es troben accessibles en la plataforma d'informació de serveis <https://www.ewise.es/Wise/Login/Acefat/Login.aspx> que funciona sota registre.
- Restriccions en sequera: https://sequera.gencat.cat/web/.content/02_LA_SEQUERA/SUPORT-MON-LOCAL/bloc-excepcionalitat/poster-sequera-restriccions-excepcionalitat.pdf
- Informació que recopila l'ACA, organisme responsable de reportar la qualitat de les conques internes de Catalunya sobre el compliment de la DMA <https://aplicacions.aca.gencat.cat/sdim21/filtre.do>, <https://aplicacions.aca.gencat.cat/sdim21/>

Enllaç del Drive: https://docs.google.com/document/d/1i11_5pxuYa8yO2x3SS0xb7AOOrPSaHm-o/edit?usp=drive_link&ouid=109583932661109328684&rtpof=true&sd=true

La sessió finalitza a les 19:40 h.
